

Europos žydų kultūros dienos – 2013
„Žydų paveldas ir gamta“
Programa

Kultūros paveldo departamentas prie Kultūros ministerijos nuo 2004 m. dalyvauja Europos Tarybos remiamoje tarptautinėje programoje "Žydų kultūros paveldo kelias Europoje". Europos žydų kultūros diena yra sudėtinė šios programos dalis. Įvairią žydų kultūros paveldo tematiką atskleidžiančiais renginiais visoje Europoje siekiama giliau pažinti įvairialypį šios tautos paveldą.

Šių metų Europos žydų kultūros dienos renginiai Lietuvoje pakvies atidžiau pažvelgti į žydų tautos kultūros santykį su gamta. Lietuvos miestuose ir miesteliuose vykstantys renginiai žydų kultūros ir gamtos persipynimą padės atrasti atsigręžiant į išlikusį materialųjį paveldą - sinagogas, buvusias krautuvėles, studijų ir maldos ar tiesiog gyvenamuosius namus. Be rengiamų ekskursijų, taip pat organizuojamos trumpametražio filmo "Žydų paveldas ir gamta" peržiūros. Žydų kompozitorių kūrinių skambesys, pažintis su žydų kilmės menininkų gyvenimais ir žvilgsnis į žydų tradicinę bei moderniąją literatūrą visus besidominčius lydės ištisą savaitę - rugsėjo 23-29 dienomis.

Kviečiame apsilankyti Žydų kultūros dienos renginiuose ir atrasti tai, kas kartais atrodo svetima, bet be ko negalėtume visavertiškai pažinti savo kultūros.

VILNIUS

Rugsėjo 28 d. (šeštadienis)

10:00 val. Pažintinis pasivaikščiojimas Užupyje (tema tikslinama) (gid. Virginija Mackonienė).

Pasivaikščiavimo trukmė –
Susitikimo vieta -

Renginio koordinatore Kultūros paveldo departamento prie Kultūros ministerijos Registro tvarkymo, viešųjų ryšių ir edukacijos skyriaus vyr. specialistė Akvilė Jagminaitė, kontaktinis telefonas ir el. paštas: (8-5) 2 73 42 36, akvile@heritage.lt

13:00 val. Paskaita "Žydo-miestiečio įvaizdis Lietuvos istorijos didaktikoje: nepastebėti aspektai ir gamtiniai motyvai" (lekt. Akvilė Naudžiūnienė).

Paskaitoje bus pristatoma, kaip formuojamas Lietuvos žydo kaip miestiečio įvaizdis įvairiose istorinės didaktikos formose (istorijos, geografijos, krašto pažinimo vadovėliuose, edukacinėse muziejų ekspozicijose ir pan.) tarpukario ir nūdienos Lietuvoje - paraleliai bus siekiama paaiškinti tokio įvaizdžio (ne)pagrįstumą, išskirti nepastebėtus (ar specialiai ignoruotus) aspektus apie žydų ir gamtos sąryšį Lietuvoje, galiausiai - pateikti analitinius pastebėjimus apie tokio įvaizdžio kūrimo niuansus, teigiamus ir neigiamus aspektus.

Paskaitos trukmė –

Paskaitos vieta - Žydų kultūros ir informacijos centras, Mėsinių g. 3a/5, Vilnius.

Renginio koordinatore Kultūros paveldo departamento prie Kultūros ministerijos Registro tvarkymo, viešųjų ryšių ir edukacijos skyriaus vyr. specialistė Akvilė Jagminaitė, kontaktinis telefonas ir el. paštas: (8-5) 2 73 42 36, akvile@heritage.lt

14:30 val. Ekspozicijos „Malina“ pristatymas (gid. Rima Kazlauskaitė).

Ekskursija po unikalią ekspoziciją, kurią sudaro buvusio žydų geto vietoje įrengta „malina“ bei Vilniaus geto gyvenimą atspindinti plakatų paroda.

Ekskursijos trukmė –

Ekskursijos vieta - Žydų kultūros ir informacijos centras, Mėsinių g. 3a/5, Vilnius.

Renginio koordinatore Žydų kultūros ir informacijos centro ? Rima Kazlauskaitė, kontaktinis telefonas ir el. paštas: (8-5) 2 61 64 22, info@jewishcenter.lt.

Rugsėjo 29 d. (sekmadienis)

9:00 val. Išvyka į Degsnės – žydų žemdirbių – kaimą Valkininkų rajone (gid. Jurgita Verbickienė).

Ekskursijos metu aplankysime XIX a. susiformavusį ir iki šiol išlikusį gatvinį žydų žemdirbių kaimą Degsnė. Tarpukariu kaimas specializavosi slaugyti iš Vilniaus ir jo apylinkių surenkamus dvasios ligonius ir jiems taikė darbo terapiją žemės ūkyje. Dauguma žydų namų išlikę, kiek besiskiria nuo mums įprastų. Lietuviai, gretimo kaimo padegėliai, į kaimą atėjo laikinai prisiglausti pas žydus ir po Holokausto liko jų namuose.

Ekskursijos trukmė –

Susitikimo vieta – Kultūros paveldo departamento prie Kultūros ministerijos kiemas nuo upės pusės, Šnipiškių g. 3, Vilnius.

Būtina išankstinė registracija!

Renginio koordinatore Kultūros paveldo departamento prie Kultūros ministerijos Registro tvarkymo, viešųjų ryšių ir edukacijos skyriaus vyr. specialistė Akvilė Jagminaitė, kontaktinis telefonas ir el. paštas: (8-5) 2 73 42 36, akvile@heritage.lt

11:00 val. Paskaita „Biblinio gamtovaizdžio atspindžiai žydų tradicinėje bei moderniojoje literatūroje“ (lekt. Lara Lempertienė).

Paskaitos trukmė –

Paskaitos vieta – Valstybinio Vilniaus Gaono žydų muziejaus Tolerancijos centras, Naugarduko g. 10/2, LT-01141, Vilnius.

Renginio koordinatore Kultūros paveldo departamento prie Kultūros ministerijos Registro tvarkymo, viešųjų ryšių ir edukacijos skyriaus vyr. specialistė Akvilė Jagminaitė, kontaktinis telefonas ir el. paštas: (8-5) 2 73 42 36, akvile@heritage.lt

13:00 val. Pažintinis pasivaikščiavimas (tema tikslinama) (gid. Vytautas Toleikis).

**Pasivaikščiojimo trukmė –
Susitikimo vieta -**

Renginio koordinatorė Kultūros paveldo departamento prie Kultūros ministerijos Registro tvarkymo, viešųjų ryšių ir edukacijos skyriaus vyr. specialistė Akvilė Jagminaitė, kontaktinis telefonas ir el. paštas: (8-5) 2 73 42 36, akvile@heritage.lt

**15:00 val. Pažintinis pasivaikščiojimas (tema tikslinama) (gid. Vytautas Toleikis).
Pasivaikščiojimo trukmė –
Susitikimo vieta -**

Renginio koordinatorė Kultūros paveldo departamento prie Kultūros ministerijos Registro tvarkymo, viešųjų ryšių ir edukacijos skyriaus vyr. specialistė Akvilė Jagminaitė, kontaktinis telefonas ir el. paštas: (8-5) 2 73 42 36, akvile@heritage.lt

KAUNAS

Rugsėjo 24 d. (antradienis)

17:00 val. Žydų kompozitorių kūrybinių koncertas, paroda “Žydų muzikai tarpukario Lietuvoje”, trumpametražio filmo „Žydų paveldas ir gamta“ peržiūra.

Dalyvauja Kauno J. Gruodžio konservatorijos kamerinis orkestras ir jaunieji solistai Joris Rubinovas, Gabrielė Jocaitė (vadovė Kristina Domarkienė);

Kamerinis ansamblis “Musica Camerata Baltica” (Leonidas Melnikas /fortepijonas, Borisas Traubas /smuikas, Valentinas Kaplūnas /violončelė);

Smuikininkai Borisas Kirzneris ir Michailas Bolšūnas;

Kauno J. Naujallio muzikos gimnazijos moksleiviai klarnetininkai Stasys ir Rokas Makštučiai;

Kauno M. Petrausko muzikos mokyklos smuikininkų ansamblis (vadovė Giedra Meškauskaitė).

Koncerto trukmė –

Koncerto vieta – M. ir K. Petrauskų lietuvių muzikos muziejus, K. Petrausko g. 31, LT-44162 Kaunas.

Renginio koordinatorė M. ir K. Petrauskų lietuvių muzikos muziejaus kultūrinės veiklos vadybininkė Rita Šuopienė, kontaktinis telefonas ir el. paštas (8-37) 73 33 71, el. paštas rita.suopiene@gmail.com. Daugiau informacijos www.petrauskumuziejus.lt

Rugsėjo 29 d. (sekmadienis)

13:30 val. Pažintinis pasivaikščiojimas „Dailininkas Neemijas Arbit Blatas“ (gid. Asia Gutermaitytė).

Ekskursija Kaune gimusio dailininko N. Arbit Blato gyvenimo pėdsakais jo gimtajame mieste. Ekskursija pradėta miesto centre, kur buvo jo privati galerija, pažiūrėta vieta, kur jis gyveno, mokėsi (gimnaziją ir meno mokyklą), namą kuriame buvo jo tėvo muzikos instrumentų parduotuvė, sinagogą kurią jis lankė su tėvais.

Pasivaikščiojimo trukmė – ?

Pasivaikščiojimo pradžia – 13:30 val. prie Soboro.

Renginio koordinatore Kultūros paveldo departamento prie Kultūros ministerijos Kauno teritorinio padalinio vyr. valstybinė inspektore Asta Naureckaitė, kontaktinis telefonas ir el. paštas: (8-37) 20 85 84, asta.n@heritage.lt.

JONIŠKIS

Rugsėjo 23 d. (pirmadienis)

17:00 val. Žydų kulinarinio paveldo pristatymas ir trumpametražio filmo „Žydų paveldas ir gamta“ peržiūra.

Renginio vieta - Joniškio kultūros centras, Žemaičių g.14, Joniškis.

Renginio koordinatore – Joniškio istorijos ir kultūros muziejaus projektų vadovė Rasa Ališauskienė, tel. 865236945.

ŠIAULIAI

Rugsėjo 29 d. (sekmadienis)

15:00 val. Ekskursija ir trumpametražio filmo „Žydų paveldas ir gamta“ peržiūra Šiaulių „Aušros“ muziejaus Chaimo Frenkelio viloje.

Renginio organizatorius – Šiaulių „Aušros“ muziejus, kontaktinis telefonas ir el. paštas ?

PANEVĖŽYS

Rugsėjo 25 d. (trečiadienis)

11:00 val. konferencija „Žydų aukštojo religinio išsilavinimo istorija ir reikšmė Lietuvoje“ Panevėžio miesto savivaldybės (Laisvės a. 20) salėje. Panevėžio miesto žydų bendruomenė dalinai finansuojama LR Kultūros paveldo departamento, rengia tarptautinį forumą „Žydų aukšto religinio išsilavinimo istorija ir reikšmė Lietuvoje“. Forumas vyks miesto savivaldybėje, jame dalyvaus visuomenė ir svečiai iš užsienio, pasaulinio Litvako kongreso dalyviai. Forumo metu bus diskutuojama apie žydų religinę reikšmę Lietuvoje, jos įtaką žmogui šiandien. Dalyviai bus supažindinti su Panevėžio Ješyvos istorija ir jos įkūrėju, vyriausiuoju Panevėžio rabinu, Lietuvos politikos veikėju, visuomenininku Josefu Šlomo Kahanemanu.

11:30 val. dokumentinio filmo „Religinio gyvenimo fragmentai“ pristatymas.

13:00 val. Memorialinės lentos žydų religinės mergaičių gimnazijos „Javnė“ įkūrėjui, rabinui Josefui Šlomo Kahanemanui atidengimas Ramygalos g. 18.

14:30 val. Panevėžio miesto žydų bendruomenės patalpose foto paroda „Žydų religinis gyvenimas Panevėžyje.“

Renginių organizatorius – Panevėžio miesto žydų bendruomenė, kontaktinis asmuo – bendruomenės pirmininkas Gennady Kofman, kontaktinis telefonas ir el. paštas: (8-611) 20 882, genakofman@yahoo.com.

ZARASAI

Rugsėjo 28 d. (sekmadienis)

? val. Ekskursija „Zarasų krašto žydų istorijos ir kultūros keliais“ (gid. ?)

Ekskursijos trukmė – ?

Susitikimo vieta – ?

Renginio organizatorius – Zarasų krašto muziejus, kontaktinis asmuo – direktorė Iona Vaitkevičienė, kontaktinis telefonas ir el. paštas - (8 385) 52456, ilonavaitk@gmail.com.

MOLĖTAI

Rugsėjo 28 d. (šeštadienis)

Filmuko peržiūros ir ekskursijos (pavadinimas, laikas ir vieta?)

KĖDAINIAI

Rugsėjo 24 d. (antradienis)

14:00 val. Kilnojamos parodos „Kėdainių krašto žydų paveldas“ pristatymas ir trumpametražis filmo „Žydų paveldas ir gamta“ peržiūra.

Renginio organizatorius - Kėdainių krašto muziejaus Daugiakultūris centras, Senosios Rinkos a. 12, Kėdainiai, kontaktinis asmuo – Audronė Pečiulytė, el. paštas daugiakulturis@gmail.com.

ŽEMAIČIŲ NAUMIESTIS

Rugsėjo 28 d. (šeštadienis)

11.30 val. Pažintinis pasivaikščiojimas "Žydiškasis Žemaičių Naumiestis" (gidė R. Anulytė). Pažintinio pasivaikščiavimo metu susipažinsime su žydų gyventojų kasdienybe ir amatininkų veikla bei aptarsime sakraliąją žydų gyvenimo erdvę, aplankysime išlikusias miestelio žydų kapines, sužinosime apie laidojimo, kapinių priežiūros bei mirties suvokimą judaizme, judaizmo ir gamtos santykį. Susipažinsime su Žemaičių Naumiesčio miestelio žydų istorija, gyvenimu, papročiais ir ką išlikęs žydiškasis paveldas (sinagoga, kapinės) byloja apie egzistavusią žydų bendruomenę, kokias reikšmes jis perduoda šiandienos miestelio gyventojui.

Pasivaikščiavimo trukmė - 1,5 val.

Susitikimo vieta - prie Žemaičių krašto etnokultūros centro muziejaus pastato, Pergalės a. 17.

Renginio organizatorius - VšĮ Litvakų kapinių katalogas MACEVA. Rėmėjas Kultūros paveldo departamentas prie LR Kultūros ministerijos. Kontaktinis asmuo - Rūta Anulytė, tel. 8 600 14 396.

13. 00 val. Paskaita "Žydiškojo paveldo likimas provincijose: Žemaičių Naumiesčio atvejo analizė" (lekt. R. Anulytė).

Renginio vieta – Žemaičių krašto etnokultūros centro muziejus, Pergalės a. 17.

Renginio organizatorius - Žemaičių Naumiesčio kraštiečių draugija.

PLUNGĖ

Rugsėjo 27 d. (penktadienis)

16:00 val. Žydų atminties vakaras „Paskutinis pasivaikščiojimas po žydiškąją Plungę“, Renginio vieta - Plungės viešoji biblioteka, Parko g. 5C, Plungė.

Renginio organizatorius – Plungės viešoji biblioteka, kontaktinis asmuo – Zita Paulauskaitė, el. paštas - zitapaul@plunge.rvb.lt.

ŽIEŽMARIAI

Rugsėjo 26 d. (ketvirtadienis)

9:00-12:00 val. Atvira pamoka „Žydų paveldas ir gamta“.

Programoje – ekskursija po sinagogą ir trumpametražis filmo „Žydų paveldas ir gamta“ peržiūra.

Renginio vieta – Žiežmarių sinagoga.

Renginio organizatorius – Žiežmarių kultūros centras, kontaktinis asmuo – Irena Skurvydienė, tel. pasiteiravimui 8 612 08848.

KAIŠIADORYS

Rugsėjo 25 d. (trečiadienis)

11:00 val. Išvyka „Žydiškosios kultūros pėdsakai Žaslių miestelyje“.

Programoje Žaslių sinagogos lankymas, susitikimas su senąja Žaslių gyventoja S. Vasiliauskiene, trumpametražis filmo „Žydų paveldas ir gamta“ peržiūra.

Renginio organizatorius – Kaišiadorių rajono savivaldybės viešoji biblioteka, kontaktinis asmuo – Onutė Tomkuvienė, tel. pasiteiravimui 8 346 52 464.

ŠILUTĖ

Rugsėjo 28 d. (šeštadienis)

? val. Renginys „Priminimai apie praeitį“. Programoje - paskaita apie iš Žemaičių Naumiesčio kilusį žydą Hermaną Kalenbachą, trumpametražio filmo „Žydų paveldas ir gamta“ peržiūra.

Renginio organizatorius - Šilutės rajono Žemaičių krašto etnokultūros centro muziejus, kontaktinis asmuo - muziejininkė Nijolė Stanelienė.

JONAVA

Rugsėjo 28 d. (šeštadienis)

11:00 val. Ekskursija-pasivaikščiavimas Jonavos žydų kapinėse ir trumpametražio filmo „Žydų paveldas ir gamta“ peržiūra ant sinagogos sienos.

Renginio organizatorius - Jonavos krašto muziejus, kontaktinis asmuo - Danutė Snitkienė, el. paštas - muziejus.jonava@takas.lt.

PLATELIAI

Rugsėjo 10 d. – Spalio 16 d.

Fotografijų paroda apie tarpukario Platelių žydus „Estera iš Platelių“ ir Jakovo Bunkos drožinių paroda, skirta tautodailininko Jakovo Bunkos 90 metų jubiliejui.

Ekspozicija veiks: 2013 m. rugsėjo 10 d. – spalio 16 d.

Ekspozicijos vieta: Platelių dvaro svirnas, Didžioji g. 22, Plateliai.

Renginio organizatorius - Žemaitijos nacionalinio parko direkcija, kontaktinis asmuo - ?.

Rugsėjo 25 d. (trečiadienis)

13:00 val. Litvakų parko lankymas Žemaitijos nacionaliniame parke netoli Platelių ežero.

Litvakų parke esančiame stilizuotame 12 arų Lietuvos žemėlapyje pastatytas atminimo stulpelis Davidui Volfsonui ir metalinės obelaitės Platelių ir Alsėdžių bendruomenėms atminti.

Renginio organizatorius - Jakovo Bunkos labdaros ir paramos fondas, kontaktinis asmuo - ?.

ROKIŠKIS

Rugsėjo 23 d. (pirmadienis)

13.50 val. – 15.30 val. Edukacinė veikla Rokiškio Pandėlio gimnazijos muziejuje.

Gimnazijos muziejuje mokiniai nagrinės ir sistemins medžiagą apie žydų gyvenimą, rengs pranešimus ir ekspozicinį stendą.

Rugsėjo 30 d. (pirmadienis)

13.50-15.30 val. Pažintinis pasivaikščiojimas po Pandėlį.

Pažintinio žygio metu susipažinsime su žydų gyvenimu Pandėlyje, tradicijomis, papročius. Aplankysime žydų kapines, sinagogos ir ritualinės pirties pamatus. Aplankysime senuosius pandėliečius, užrašysime jų prisiminimus apie žydų gyvenimą, jų papročius, tikėjimo praktikavimą, nufotografuosime antkapius.

Spalio 7 dieną 12.00 – 13.40 val. seminaras jaunimui „Mūsų kaimynai žydai“.

Seminaro metu bus skaitoma paskaita „Ritualiniai Pandėlio žydų papročiai“. Mokiniai pristatys paruoštus pranešimus, surinktą medžiagą, paruoštą stendą.

Renginių koordinatore - Eglė Glemžienė, tel. 861530723.